

נשמת התורה

מאמר חסידות בדרך תורת מרן רבינו הקדוש בעל הסולם זי"ע

פרשת ויקרא ה'תשע"ט

בענין התכללות חנוכה ופורים בעבודת מחיית עמלק ע"י חיבור י"ש ואי"ן בהקשר לבית המקדש

ואולי מטעם זה נוהגים להתחפש בפורים, כי עמלק מתחפש ג"כ ע"י שאר האומות שנוטע כפירה בכל האומות ומקלקלם, וע"כ מצווה למחותו מן העולם.

ענין היש בשורשו הוא קדושה כי הוא הרצון לקבל שבנבראים הנחוץ כדי לקבל הטבתו יתברך

וענין הכפירה של עמלק הוא בחינת הפירוד של יש מאין. כי כל עניני התאוות שהש"ת ברא, ועל כולם ענין הרצון לקבל שבנבראים, שהוא נק' יש - בחינת ישות ומציאות נפרדת מאלוקות. והמטרה של הישות הזו היא להיות כלי מוכן לקבל את הטבתו יתברך, כי הישות ענינה כלי רוחני, והכלי הרוחני הרצון הרוחני, כי ע"י הרצון אפשר לקבל א"כ, הש"ת גילה את היש כדי שבסוף מעשה יתכלל יחד עם בחינת האין. וכל המציאות של הרע שבבריאה הוא מצד היש בפני עצמו, שזוהי הכפירה, שכביכול הנברא שהוא היש מנתק עצמו מן האין.

הסתכלות כלפי מעלה היא התכללות יש

באין

נמצאנו למדים שעיקר מחיית עמלק הוא חיבור יש אין שהבריאה שהיא בחי' יש תתחבר עם הש"ת, שהוא בחי' אין, שאין בו תפיסה ואין בו שום בחי' של רצון לקבל. והנה בתורה כתוב שמתי שכלל ישראל שאלו היש ה' בקרבינו אם אין מיד 'ויבא עמלק', כי עמלק שייך לענין של פירוד יש מאין. ועל כן עיקר הנקודה של מלחמת עמלק הוא כשנושאים עיניהם כלפי מעלה, היינו שהיש הוא תמיד נבחן 'למטה' כי הוא עבה וגס, והאין הוא בחי' מעלה, וע"י שמסתכלין כלפי מעלה, היינו שמאחדים

היש עם האין, נוצחים את המלחמה של עמלק.

שורש הרצון לקבל נמצא בספירת החכמה

והנה ענין היש שורשו בספירת החכמה. כי ענין השפע שהש"ת רוצה להעניק לברואיו נק' שפע החכמה, כי חכמה בפנימיות פירושה חיים ותענוג, כמ"ש 'והחכמה תחיה את בעליה'. וע"כ בספירת החכמה שמה כבר נמצא שורש היש, היינו הנברא שעתידי לקבל שפע החיים ההם. וכן בכללות ענין החכמה הוא ענין הסדר שיש לכל דבר שפע"י חכמה לכל דבר יש מקום וזמן, וכל הענינים של הבריאה נעשים עם סדר, שלכל נברא יש את מידת השתקקות והרצון לקבל שלו לא פחות ולא יותר שעל פי זה נמשכים לו החיים ששיכים אליו. והיינו שמצד החכמה, ששם שורש הנבראים, הנברא הוא התופס מקום בעיקר.

ע"י הדביקות בכתר יכול הנברא להשיג בלי גבול

משא"כ מצד ספ' הכתר שלמעלה מן החכמה, שמה אין הנברא תופס מקום כלל. וספ' הכתר ענינה הרצון להשפיע הגמור של המאציל. וכשהנברא משיג את ענין הכתר הרי הוא בטל לחלוטין. יוצא שהכתר והחכמה המה שתי בחינות שונות, שספ' החכמה היא שורש לבחי' היש של הנבראים, וספ' הכתר הוא בחי' האין של הנבראים.

וביאורו שבכח ספ' הכתר הנברא יכול להעשות לגמרי כרצונו יתברך משפיע גמור כהש"ת אפילו שמצד ספירת החכמה הוא מוגבל לסדר מסויים. וכן אפשר להגדיר את ספירות חכמה וכתר בשמות של "סדר", שהוא ענין ספ' החכמה שמצידה הכל הוא על פי הסדר, והכתר 'למעלה מן הסדר'. היינו שבכוונה הנברא משיג ענין שלמעלה מטבע ישותו.

עמלק מפריד את היש מן האין ע"י כפירה

"זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך בצאתכם ממצרים אשר קרך בדרך וגו'". הנה המשנה אומרת בענין מלחמת עמלק, שנאמר בה 'וכי ידיו של משה עושות מלחמה או שוברות מלחמה? אלא כל זמן שישראל מסתכלין כלפי מעלה, ומשעבדין את לבם לאביהם שבשמים, היו נוצחים'. כי הענין שעמו מנצחים את עמלק הוא עם ההסתכלות כלפי מעלה, שענינו אחדות של יש עם האין, שהתחנות מתכלל עם העליון. כיון שעמלק עיקר התנגדותו הוא ע"י הכפירה בה',

אין מציאות של תאוה רעה אלא יש מציאות של שימוש לא נכון

בתאוה

שאר האומות ענינם הם תאוות שונות, אבל עמלק הוא נקודת הרע, שהיא מחיה את כל הרע שבאומות. שנקודה זו היא ענין הכפירה, ועל כן נאמר על עמלק 'ראשית גוים עמלק' שהוא ראש כל הגוים והאומות. והיינו כנ"ל, כי לכל אומה ישנה תאוה שתאוה זו היא ענינה. וכשאנו מסתכלין על התאוה כלפי עצמה, או על מידה רעה מסויימת, הרי אי אפשר להחליט שזה דבר רע כשלעצמו, כיון שסוף כל סוף כל תאוה יש לה את המקום שלה ששם היא כלל לא רעה. וכמו שמובא בחז"ל שרצו לבטל יצרא דעריות, ולא מצאו ביצה בת יומא, וכן לא היתה חדות הלימוד, כי חדות הלימוד באה מתאוה זו, (ודרך אגב נבאר זה, כי עיקר חדות הלימוד הוא שהמח נעשה פרה ורבה בחידושי תורה ולחבר הענינים זה לזה, שזה ענין של זיווג בדברי תורה. וענין זה הוא בא

מחלק הטוב שבתאוה זו). וא"כ אין תאוה רעה בעצם, רק שאין לתאוות את מקומם הנכון. וזהו עמלק שענינו הכפירה. כי ע"י הכפירה שאין אלקם לנגד עיניו, הנה מעתה יכול להשתמש עם תאוותיו כברצונו החופשי.

אין מקבלין גרים מעמלק כי הוא רע בעצם

יוצא שהדבר הרע בעצם שיש בריאה הוא רק ענין הכפירה. והיא זו שגורמת שהתאוות נעשות רעות ג"כ. משא"כ כשהנברא יש לו אמונה אמיתית, ממילא משתמש עם כל עניני התאוות באופן שיעשה נ"ר לה'. זה נקרא שאומות העולם מתגיירים ומתקרבים לקדושה. שעל זה התנבאו הנביאים שגויים רבים יאמרו 'לכו ונעלה בית ה', שזה רומז שכל סוגי התאוות שבעולם, שהם הינם כל אומות העולם, הנה כולם ע"י האמונה יבואו למקומם הראוי. משא"כ על עמלק נאמר אין מקבלים גרים מעמלק, ואדרבה צריך לאבדו מן העולם, כי אין בו שום טוב כלל, אלא הוא הרע שגורם לשאר האומות להיות ג"כ רעים. כי ע"י הכפירה שהוא משפיע לשאר האומות וע"י האומות מתנהגים בהשחתה עם תאוותיהם.

עמלק מופיע תמיד בתחפושת של אומה אחרת, כיון שאין לרע

מציאות עצמית

ועל כן עמלק אין לו הופעה עצמית אף פעם, דהיינו שכיון שהוא רע בעצם ואין לרע מציאות בלי חלק טוב והאפשרות היחידה שלו להתגלות הוא ע"י הרע של אומות אחרים ששם גנוז נחוצות טובים, על כן תמיד הוא מתחפש לאומה אחרת, כמו שכתוב בתורה 'ויבא הכנעני וישב ממנו שבי' שאמרו חז"ל שזה היה עמלק שהתחפש. וענין זה שהוא מתחפש, כי כל השפעתו הוא רק דרך אומות אחרים כנ"ל. שהוא הינו הרע שגורם לאומות האחרים להשתמש עם תאוותם בהשחתה ולהכשיל את ישראל.

יש לי מושג

אחיזת הקליפות בנוקבא בלבד

הצמצום לא היה אלא באור החכמה ולא באור החסדים. וכיון שהמדרגות שלפני הנוקבא הם כולן באור החסדים אין שום אחיזה בהן לקליפות וז"ס הוד והדר לפניו עוז וחדוה במקומו. כי אין אחיזה לדינים וקליפות. אלא הנוקבא בלבדה שמאירה בהארת חכמה.
(זוה"ק בראשית ע"פ הסולם)

חנוכה כנגד זיכרון היש של הנברא ובפורים הוא השגת האין

ועמלק הוא מפריד בין הכתר לחכמה, שהם היש והאין. והוא כופר ואומר שהעיקר הוא הסדר של הטבע, שהוא בחינת הסדר של החכמה, ו"ח"ו אין מנהיג לבירה, ו"ח"ו עזב הו"ה את הארץ. ואנו מוחים אותו מן העולם וכוללים היש עם האין, שזה נעשה בחנוכה ופורים, ובפרט בפורים, כי ידוע שחנוכה ופורים כלולים זה בזה, שהם כנגד נצח והוד. ונצח והוד הם כנגד ב' וגלגלים שפועלים יחדיו. חנוכה הוא כנגד בחי' היש והחכמה, ופורים הוא כנגד האין. והיינו שבחנוכה עיקר המלחמה היתה לנצח את יוון, שענינה הו החכמה כשלעצמה, ובפורים הוא מלחמה בעמלק, שהוא מתנגד אל ענין האין, שהוא כופר באין.

התכללות חנוכה ופורים זה בזה

וכל אחד כולל את השני, היינו שגם בחנוכה ישנו את ענין האין, שהוא ענין מה שנפסק בנרות חנוכה, שאין לנו רשות להשתמש בהם אלא לראותם בלבד, כי ענין ההשתמשות קשור לחכמה ולישות של הנברא המשתמש לעצמו בכל מיני התאוות לעצמו. וענין 'אין לנו רשות להשתמש בהם' הוא שהנברא מחבר את הישות שלו למקום הרצון העליון של הבורא, ומשתמש במידותיו כמו רצונו ית"ש. וכן פורים שהוא ענין האין, שהוא הביטול הגמור שקשור למסירות נפש, כי נס פורים כולו בנוי על מסירות נפש של אסתר המלכה, כמו שאמרה עד עתה באונס ועכשיו 'ברצון', היינו רומז על הכתר והאין שהוא בחי' רצון, בחי' אמונה, שהנברא מבטל ישותו מ"מ כולל פורים בתוכו גם את היש שהוא ענין היין שרומז על החכמה והתענוג שהנבראים משיגים. וכן ענין מצוות הסעודה, שרומז על בחי' הישות של הנברא. הרי שחנוכה ופורים שניהם מייסדים על התכללות היש באין ואין ביש וכל אחד מהם כולל גם יש וגם אין.

הרמז של חנוכה ופורים בכלי המקדש והתכללות הכלים זה בזה

וכן יש לרמז זאת בכלי המקדש. דהמנורה רומזת לחנוכה. וכמו שכתב הרמב"ן על הפסוק 'בהעלותך את הנרות' שמרמז על נס חנוכה. והנה נרות המנורה דלקו בשמן זית זך, ושמן ענינו החכמה כידוע מחז"ל, וכן כלול במנורה גם את ענין הכתר שהוא למעלה מן הסדר. וזה רואים בענין מעשה המנורה שנתקשה בה משה וזרק לאש ונעשתה המנורה. שענין זה שזורקים לאש ויוצא כלי הוא ממש הפך השכל והחכמה, והרי שהמנורה כוללת את ענין היש שהוא השמן, ואת ענין האין שהוא אופן עשייתה, וזהו מצד חנוכה. והנה השולחן רומז על פורים, כמו שדרשו בגמ' על ממוכן, שממוכן הוא המן. ואמרו מלאכי השרת 'ללום הכינו שולחן לפניך', והנה בעצם בנין השולחן עצמו וכן בענין האכילה, ישנו רמז על סדר החכמה, כמו שציווה השי"ת את משה רבינו בצוותו משפטים לישראל, שיהיה כשולחן הערוך לפניו, וענין ציווי המשפטים להבינם טעמי הדברים קשור לספירת החכמה. וכן השולחן עצמו היה בנוי מפרטים רבים ויש בו הרבה מחלוקות, כי בכלל ענין אכילה, שולט בו הסדר והחכמה מאד. כי כל אחד יש לו זמן אחר של אכילה, וכבר כתוב בגמ' שזקני ירושלים לא היו מסבים בסעודה עם כל אחד. וכן בענין קרבן פסח, רואים שמי שנמנה עם חבורה מסוימת אסור לו להסתובב כלפי אחרים, כי ענין האכילה מקושר מאד עם ענין החכמה והדעת, וזהו ג"כ ענין 'ב לחם שהיה על השולחן, שרומז על 'ב מיני דעות בעבודת ה', כנגד 'ב שבטים. א"כ השולחן רומז על ענין הסדר והחכמה, אלא שגם כלול בו רמז על ענין האין, כי בזמן האכילה נמשך הרצון העליון, וכן ענין זה של 'נותן לחם לכל בשר', שהשי"ת ז' ומפרנס את הברואים שלא לפי מעשיהם כלל הנה ענין זה קשור לסוד הכתר, שהוא ענין של מתנת חינוך. כי מצד החכמה אין מקום לתת חיים לחוטא, כי החוטא הוא אחד שאינו הולך כפי הסדר שעל ידה נמשך החיים. וע"כ אמרו חז"ל שאלו לחכמה על הנפש החוטאת ואמרה שדינה למות. וסוד המשכת החיים לעולם גם באופן

שאינו ראוי, הנה הוא מקושר עם ענין הכתר, שהרי שהשולחן כולל גם את ענין החכמה והיש וגם את ענין הכתר והאין. והנה השולחן והמנורה שהינם כנגד חנוכה ופורים, הם עומדים זה מול זה ומתכללים זה בזה בסוד האין והיש, ועל כן יש ג"כ לרמז שבפורים קורין 'ויבא עמלק' ובחנוכה קורין פ' הנשיאים, כי נשיאים הם אותיות 'ש אין' ועמלק הוא מפריד ה"ש מהא"ן, וע"כ שמכניעים את עמלק ישנו את ענין הנשי"א.

המשכן ובית המקדש כולל בתוכו חיבור יש ואין

והנה ענין פורים הוא סביב בית המקדש, כמו"ש 'עד חצי המלכות' ופרשו חז"ל שהכוונה על בית המקדש, וכן חנוכה הוא סביב ענין בית המקדש, שטיהרו את מקדשך ועשו חנוכת המזבח. כי בית המקדש הוא מחבר את היש הגדול ביותר וסדר החכמה והיופי הגדול ביותר יחד עם הרצון והמסירות נפש שהם ענין הקרבנות בכלל, שהוא ענין מסירות נפש שקשור לספירת הקשר. וע"כ ב' החגים חנוכה ופורים הם קשורים ביותר לבית המקדש כי הם קשורים לחיבור 'ש ואין' כהביהמ"ק. וכן בבנין המשכן, מצד אחד הפסוקים חוזרים מס' פעמים על ענין זה שהמשכן נעשה בחכמה 'חושבי מחשבות', 'בחכמה בתבונה ובדעת' שענין זה מורה שהמשכן נעשה בסדר גדול שרומז על בחי' יש כנ"ל, ומצד שני כל המשכן עצמו בנוי על נדבת הלב, שהוא הרצון הגדול והנפלא של כלל ישראל להתנדב למשכן. שהרצון מקושר עם הכתר שלמעלה מן החכמה

הנשיאים גילו איך בכלל ישראל היש מקושר עם האין

והנה על הנשיאים נאמר שהם אמרו שישלימו את מה שחסר לנדבת המשכן. וחז"ל אומרים 'אמר רבי נתן מה ראו הנשיאים להתנדב בחנוכת המזבח בתחילה ובמלאכת המשכן לא התנדבו בתחילה וכו', אמרו נשיאים יתנדבו ציבור וכו' ומה שמחסרין אנו משלימין אותו כיון שהשלימו ציבור את הכל, שנאמר 'המלאכה היתה דים וכו' לכן התנדבו בחנוכת המזבח'. יוצא שענין הנשיאים היה, שהם גילו את זה שהיש והרצון מאוחדים, כי לא חשבו שהרצון והיש יתאימו זה לזה, ועתה נתגלה על ידם שבכלל ישראל החכמה והרצון מאוחדים. ובזה מובן לשון הפסוק 'המלאכה היתה דים לכל להמלאכה לעשת אותה והותר', שלכא' היה צריך לכתב 'והתרומה היתה דיים', ואכן ב'שפתי חכמים' בשם הרא"ם, כתב 'תיבת 'המלאכה' הראשונה נאמרה על ההבאה, והשניה 'לכל המלאכה נאמרה על מלאכת המשכן', וצריך להבין מדוע כתב את התרומה בלשון מלאכה ועל פי הנ"ל יובן מדוע קורא לתרומה בשם מלאכה, לרמז כי הרצון, שהוא המסירות נפש לתת, היה מאוחד יחד עם המלאכה כאחד.

המשכן שמכפר על העגל מוחה גם את עמלק

וזהו ענין שבנין המשכן מוחה את עמלק, כי המשכן מגלה את האין בתוך החכמה. והמשכן מכפר על חטא העגל, בו גבר כוחו של עמלק שהפריד יש מאין, כי העגל נעשה ע"י הערב רב, שהם בחי' עמלק, כמבוא' בזהר פ' בראשית, ובגמ' מבואר שג' מצוות נצטוו ישראל בכניסתם לארץ לבנות ביהמ"ק, להעמיד מלך ולמחות זרעו של עמלק. רואים שיש קשר בין בנין הבית למחיית עמלק וכן המלך הוא ענין הנשיא שמאחד יש ואין. וזהו ענין מחיית עמלק, שנעשה ע"י חמימות דקדושה הפך הקרירות 'אשר קרד בדרך' דהנה טבע העפר הנמשך למטה, שהוא היסוד העב הוא קר וחשוך, וטבע האש שהוא חם ועולה למעלה. וזה נעשה בלחם שנאפה ע"י האש והאש מזכך את יסוד העפר. וכן דרך העולם שרק האדם אוכל אוכל מבושל כי הבישול מורה על כח האש המזכך את כח העפר שהיא הישות והנפרדות. ועתה אנו נכנסים לפרשיית הקרבנות שהם כח האש של המזבח, שהוא הכח שמהפך את היש לאין. שבת שלום לכולם.

פורים שמח לכל החברים! שתזכו כל הישועות!

בברכה – מערכת 'נשמת התורה'